

LINGUO INTERNACIONA DI LA DELEGITARO
IDO = REFORM-ESPERANTO

TOMO XIII. Nro 3 [111]

Mayo-Junio 1936

PROGRESO

Konsakrat al propago, libera dis-
kuto e konstanta perfektigo di la
Linguo internaciona

Fondita da Prof. Louis Couturat,
Collège de France

OFICALA ORGANO DIL
UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA IDO

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA (IDO)

8, King's Avenue, WOODFORD GREEN (Essex), Anglia

Honorprezidero: *Prof. Leopold Leau.*

Dekano hon. dil fakultato dil scienci en la universitato Nancy, exsekretario dil DELEGITARO por adopto di linguo helpanta.

Direktanta komitato

»La Komitato administras la Uniono e reprezentas ol oficale en omna aferi. La prezidero e la sekretario signatis vice l'Uniono«. § 16.

Direktanta komitato

Prezidero *P. Eriksson* (Suedia)
viceprezidero *J. Csatai* (Hungaria)
sekretario *Heinz Jacob* (Anglia)
vicesekretario *J. W. Baxter* (Anglia)
kasero *Hans Cornioley* (Suisia)

Cetera membri

Dro S. Auerbach (Austria)
Kanoniko E. Bogard (Francia)
Dro Hans Brismark (Suedia)
J. Ferreres (Hispania)
A. Matejka (Nederlando)
Prof. E. Mathys (Belgia)
H. Meier-Heucké (Luxembg.)
Karel Neumeister (C. S. R.)
C. Papillon (Francia)
Heinrich Peus (Germania)

Akademio di Ido

»L'Akademio okupas su pri la perfektigo ed unesala developo di la linguo e solvas (segun la principi di § 1) omna lingual questioni prizentit ad olu.« § 21.

Hon. Prezidero *Prof. A. Kock* (Suedia)
prezidero *Adyunto S. Quarfood* (Suedia)
viceprezidero *G. H. Richardson* (Anglia)
sekretario *Dr. M. A. O'Regan* (Irlando)
kasero *Hans Cornioley* (Suisia)

Cetera membri

J. Espitallier (Francia)
M. K. Gardner (USA)
Jules Gross (Suisia)
L. Horovitz (Hungaria)
Patro Kauling (Brazilia)
Dro Jean Laurent (Francia)
Petrus Marcilla (Hispania)
Prof. G. Meazzini (Italia)
Patro Nakhla (Siria)
Lektoro Janis Roze (Latvia)
Prof. Dr. A. Stör (C. S. R.)

Kontributi por la Uniono

Membri sustenanta 5 Suisa franki yare.

Membri abonanta, kolektiva od individuala 2,50 Suisa franki adminime, inkluzante Progreso.

Membri ordinara (kolektiva adhero nur por federuri landala kun propra Ido-organo es posibla; Progreso ne livresas!) -,50 SFr. singlu.

Abono di Progreso por ne-Idisti 4,— SFr. Specimena kayeri -,90 SFr.

Omna pagi direktesez nur a la centrala kasero dil Uniono, *Hans Cornioley*, Schulweg 2, BERN, Suisia. Postchekokonto Bern III 4784.

PROGRESO

Oficala
organo dil
Uniono

Por la apliko e propago di la
Linguo Internaciona (Ido)

Aparas
sisfoye en
la yaro

Redaktero **Heinz Jacob**

Nro 3 (111)

Mayo—Junio 1936

Tomo XIII.

INDEXO DIL KONTENAJO

Louis Couturat parolas	49
Praktiko di Ido	50
(Pri la mondo di la subkoncio segun Sigmund Freud; la homo; Chinia, olua prezenta stando; la Tsing-tien-sistemo; yen ul kongreso internacion, poemo; la bruiso kom matro dil parolo)	
Mondo-literaturo, la matro	57
Journal-raporti	62
(Angla-Amerikana; la yarcento dil scienco; lakto; India; du motivi; la valoro dil homala vivo; Mui Tsai; konquesto; abundanta produkti; Amerikana humuro)	
XIII. internaciona Idokongreso	64
Konsuli di Ido	64
Reflekti pri la dio, la Angla linguo; La aristo	65
Me lernas Ido, sisema letro	67
(Sokrates, -ig, -iz)	
Mikra enciklopedio mondlingual Bibliografio	68
(La langue auxiliaire Ido et son application aux sciences pharmacologiques, ad-avane, Centerbladet, IDO, Ido-vivo, Monatala Letro, Ido-Yuni, The American Idist)	
Tra la mondo	71
(Anglia, Germania, Hispania, Hungaria, Italia, Luxemburgia, Madagaskar, Polonia, Suedia)	

LOUIS COUTURAT PAROLAS:

„.. en psikologio ed en filozofio maxime, la maxim desfacila tasko esas definar precize la nacionala koncepti; pose on povas komparar oli, e til ula grado identigar oli, kun granda prudenteso, quale facas sro Baldwin en sua granda *Dictionary of Philosophy and Psychology*, e sro Lalande (membro di la Delegitaro) en la *Vocabulaire technique e critique de la philosophie*, editata da la Société française de philosophie. E nur pos ta longa exploro on povas propozar (quale facis la lasta autoro) internaciona radiki por koncepti bone definita e destingita. To esas la sola ciencala e serioza metodo;..”. *Progreso II.*, 387.

LA PRAKTIKO DI IDO

Literaturo, cienci fakala e generala. Texti di savo e testi di amuzo ek omna domeni dil kulturo.

Pri la mondo di la subkoncio

*Okazione dil 80-yara aniversario di Sigmund Freud
Da Josef Csatai (Hungaria)*

Freud desmaskis la habitanti di la subkoncio. Ica habitanti es desagreabla fenomeni. Li efektigas mala sentiementi, li detrimantas nia joyi. Ni preferas obliviar li, ne suciar pri li. La homo, segun la lego dil naturo, renuncas omno desagreabla sen penso. Ico eventas quaze reflexatre, quale kande on retraktas onua manuo subite de la fairo. La homala mento sorgas pri obliviar omno desagreabla. Ma ica kozi tamen vivas en ni, li esas nia subkoncio. En ica inferno vivas nura exiliti; la gardisto »koncio« atencas, ke la exiliti restez infre, pro ke li volis ulo neekutebla, quon la familio, socio, civilizeso e kulturo ne admisas. La unesma exiliti sendesas de la infantevo per »on ne darfus« ed »on ne povas«. Sempre plu multa deziri e pasioni migras adinfre parpopulizante la mondo dil subkoncio. Kelkafoye la kaptiti revoltas, ma la koncio defensas su per nekredo, oblivio, abnego. La severa censuristo, la koncienco, selektas ek la pensi e sentimeni nur iti, qui es konkordebla kun la sociala legi e kustumi. Ol opresas la revoltanti e sepultas oli vivante. Tamen dum la dormo la censuro ne funcionas sat vigilante. Freque mem la agi dil vigileso es influita da la subkoncio. La tale nomita mis-agi, sensenca paroli ed agi, es reale ne erori e ne sensenca. En dramato »Cezar e Kleopatra« da Shaw, Cezar meditas kande ilu livas Egiptia: Quon me obliiviis? Lu sentas obliiviir ulo ante la departo. Fine lu memoreskas, ke lu obliiviis adiodicar a Kleopatra. Ica spiritala stando deskriptesas da Nietzsche en ica aforismo: »Me facis ico — ton mea memoro dicas.« »Ton me ne povis facar« — dicas mea senkompata fiereso. Fine la memoro cedas.

Freque duspeca intenci kontreagas. Servistini freque ruinas e ruptas utensili. Koncie li ne volas lo mala, ma subkoncie li revoltas kontre lia inferiora stando. Por ke la subkoncia intenco restez latent, ol tra-fingas ol kom deshabileso. Anke la anekdoti es kovrita deskovri dil subkoncio. La formo dil anekdoti posibligas naracar to, quon on ne darfus naracar altre. La politikala anekdoti expresas la odio, antipatio e revolto. Ita politikisti eroras qui pensas, ke li es populara, se on naracas anekdoti pri li. La amaso dil anekdoti pri persono es la signo dil populareso dil malopinioni pri lu. On ne povas opresar la anekdoti per censuro o persekuto, nam la opreso mem augmentas la ekspreso-koakto. Anekdoti naskas precipue, kande ulu volas reprimandar ulu. La reprimando konfliktas kun kulturala e gustala obstakli e pro to ol transformesas ad anekdoti. Ni ridas maxim forte pri aktuala anekdoti e humuraji, pro ke la bitreso dil opreso transformesas a la joyo dil liberesko o desopreso.

La Homo

Trad. M. Spillane (London)

Kande la homo unesme vagadis en ombroz primforesti, il esis la serfo di Naturo. Il ofris tributo e prego a la venti, e la fulmino, e la pluvo, a la kavern-leono, qua sizis sua ter-truo por repozeyo, a la mamuto qua devoris sua skarsa rekolto. Ma tempo pasis, ed il audacis revoltar. Il igis petro divenar sua servanto; il deskovris fairo e vejetaral veneno; il domestikigis fero; il mortigis sovaj animalo o domtis li; il koaktis li nutrar e vestizar lu. Il divenis chefo cirkondata da sua sklavi; la fairo jacis apud lu kun obskur-red okulo e flava lango, vartante lua imperi preparar repasti o fabrikar veneno, od irar kun lu por militar, e flugar adsur la domi dil enemiki, sistante, mujante e konsumante omno. La arbori dil foresto esis le lua. Il abatis li segunvole. La tero produktis ye lua impero.

Il laboris per fero sur ligno e petro, e fasonis la fantazii di sua mento; il kolkis skalii, flori e klar-red beri, ed interplektis li en sua hararo; il taliis la stoneto aden cintilifanta lapido; il transformis la opak argilo aden diafana petro.

JURNAL-RAPORTI

**Ne-komentita jurnal-raporti
ek omna landi e lingui.**

Angla-Amerikana: Amerikanismo esas konsiderata kom slango en ica lando. Sir William Craigie, kunredaktero dil Oxford Angla-vortaro publikeskas Amerikan-Angla vortaro. En interviuvo la auctoro deklaris: Quankam la Amerikan linguo aceptas vorti del Indiana, Franca, Hispana ed altra lingui, ol chefe evolucio de interne. Vorto uzita da Amerikano tre ofte havas diferanta signifiko a ta signifiko atribuita ad ol da Anglo. En kelka kazi la Amerikani retenas la originala signifiko di vorto, qua ne plus uzesas en Anglia. — *News Chronicle, London*

La yarcento dil cienco: Prof. Julian Huxley montris, en diskurso koram la nacionala instituto por industrial psikologio, ke la cienco aplikesas por la problemi dil omnadia vivo nur en tanta proporcioni, quante la pulso dil kolokita interesi demandas lo. Il citis la distributo di chipa lakto al infanti en Anglia quo enduktosis ne da la ministerio por saneso e higieno o dal ministerio por eduko, ma pro la demando di la »Milk Marketing Board« (instituto por la planita distributo dil laktala produkti). La cienco deskovris ke la alteso dil individui povus augmentesar per justa nutrado ye du inchi (50,8 mm), lia pezo ye sis od ok pundi, e lia rezisto-kapablesi kontre morbi enorme. Ma la cienco ankore nur aplikesas en la interesi dil produktanti e dil Stato prefere kam en la interesi dil konsumanto e dil individui. — *Manchester Guardian*

Lakto: En Los Angeles on forjetas diope 100000 litri de lakto. Por posibligar 15 %o diminuto dil butro-produkto 600000 bovini buchesis. — *Sonntags-Zeitung*

Vino: Omna restorerii en Hispania esas legale koaktata, ofrar gratuite vino a lia gastis por la repasti, por ke tandem la granda quanti de vino, akumulita en la lando, uzesez. *Berliner Morgenpost*

India: Kad on iras aden mikra karcero o ne, nule importas. On sempre esas en granda karcero, ica esas India. Jawaharlal Nehru en *India Bulletin*

Du motivi: Donez a la genitori di singla puerulo, qua eniras liberavole la armeo, asekur-taxo de poundi 500 (od irga sumo suficanta por persuadar la genitori ceder lia filii plu volente) kaze di lia morto en milito o per morbo ricevita dum milito. — Abolisez del stradi la granda nombri de mendikanta ex-soldati, qui portas medalii, e qui donas, pro lia aparco, psikologiale la maxim mala impresos koncerne la rezultaji di kariero en la armeo a la yuna possible rekruti. — *Daily Mail*

La valoro dil homala vivo: La inquesto pri la Gresford-mineyo-dizastro itere komencas. Pasis nun 18 monati depos la hororigiva dio kande la explozo eventis ed en qua perdesis la vivi di dua-cent-e-sisadek-e-kin ministi. Kontrastez ico kun la pazi dil guvernierio por amasigar armi por homala destrukto. — *Daily Worker*

Mui Tsai: Tandem esorcio facesos por supresar un del maxim grava malaji qua ankore deshonorizas Britaniana administro — la sistemo di Mui Tsai, od infantala sklaveso, qua existas en Hong-Kong e la unionita Malayostati. — *Manchester Guardian*

Konquesto: La konquesto dil kolonio Tripolis da Francia duris 25 yari e kustis 55 miliardi de franki. Tripolis es geografiale multe plu favoroze situata e plu mikra kam Abisinia. — *Sonntags Ztg.*

Abundanta produkti: Segun la yarala raporto dil centrala ofico por la publika vendo de legumi en Nederlando, destruktosis en 1934 la sequanta produkti: tomati 6,4 milioni, flor-kaulo 4,0 milioni de kg, spinato 2,7 milioni de kg, grozeli 1,7 milioni de kg, yuna terpomi 1,5 milioni de kg, verda kaulo 4,4 milioni de kg. — *Technokratie, Berlin*

Amerikana humuro: Nova e delicoza exemplo di Amerikana humuro esas la formaco di Interkolegiala Asociuro dil Veterani di Futura Militi. Ol demandas del kongreso (parlamento) la prepago dil premio quan ili meritabos kande la milito, nun preparata por li, esos finita. Li demandas nemediata pago de 1000 dollar-i singlu, dicante ke li ja vidis tam multo del venonta milito kam multa premio-gananti vidis de la lasta milito. — *The New Statesman*

XIII-a internaciona Ido-Kongreso

15.-17. agosto 1936 en Szombathely. Anunci a Erzsébet kir. u. 1, Szombathely, Hungaria.

La preparanta komitato dil XIII-a internaciona kongreso konsistas ek: Prez. J. Csatkai, vizeprezideri: dlo Justina Ringhofer (adr. Kámon), e sro L. Horovitz, sekr. Dlo Bella Suntinger (adr. Dunántuli Erdöipar, Szombathely) kasero Viktor Káldor, kontroleri sro Pálinkás e Z. Hirschler, protokolero Anton Döbrentei, bibliotekero F. Goldschmid, plusa membri: I. Fürst e dlo Gizella Sávoly.

La provizora programo dil kongreso subisesis a kelka chanji. Vice sro Pálinkás srno Csatkai prelektos pri Franz Liszt e la direktero dil muzikokonservatorio Elemér Csikor pleos du Liszt-rapsodii. Prizentesos lumimaji kun la expliko di sro chefkonsilero Leopold Dezsö. Ni vidos tri serii pri Budapest, Lago Balaton e la granda Madyara planajo. Ido-expliki prelektesos. Dum la promeni prizentesos la muzeatra interna saloni dil episkopio. Nia asistonti pregasas preparar 10-20 minuta diskursi ed anoncar to a ni justatempe, ma naturale la omiso di irga politikala temi es dezirinda.

Dr. Arpad Vigh facos la chefa diskurso por Ido en la publika propago-asmblo. *Hans Cornioley* diskursos pri »Ek la historio dil mondolinguo« en la programo dil Ido-Praktiko.

Plusa Konsuli di Ido

Hispania Patricia Martínez, P-lar de Sagiies, 3, 5, 4a, *San Sebastian (Guipúzcoa)*
Roberto Castello, Ferrer Guardia, 4, *Navarrés (Valencia)*
Leonardo Muñoz A. Balmes, Colegio-Academia, »Ponferrada«, *Ponferrada (León)*

Polonia Leonardo Weber, Kopernika 20, *Lwów*

REFLEKTI PRI LA DIO

Problemi qui afektas la labori interlinguala e la propago di helpolinguo.

La Angla Linguo

bzj. Por la studianto di lingui la Angla ofras speciale multa karakterizivi. Es difuzita hipotezo, ke la insulara situeso di Anglia es la motivo, ke Angla evolucionis altre kam la Europana lingui. Ico montresas precipue per la radikaro dil linguo. Granda nombro de vorti havas aspekto simila a radiki uzita sur la kontinento e konseque anke adoptita en Ido kun la kontinentala senco, ma la signifiko en Angla diferas. Couturat tre juste remarkas, ke la maxim desfacila tasko esas definir precize la nacionala koncepti.

Ido, selektinte sua radiki del lingui DEFIRS, esis koaktata ofte adoptar la signifiko kontinentala kontre ta dil Angla linguo. Me examenis mikra vortaro (Complete manual) e trovis serio de vorti interesanta. Ex. *E to edit* es klare misduktanta, nam en Ido ol signifikas *redaktar* e ne editar quo es en E to publish. Altra vorti es plursenca, ex. *E to assist* signifikas en Ido ed *helpar* ed *asistar* (Oxford Dictionary). En la kazo di *ignorar* (defino: vole nesavar ulo, simular ne savar) la signifiko es sama en E e D, dum ke ol diferas en Franca (esar nesavanta pri ulo, ne konocar ulo).

Ica divers-sinsa developo di originale simila radiki en la Europana lingui montras la neceseso di verko quale la *Ido-radikaro* nun kompozata da sdo Pesch. Tala verko es nekareebla por la ciencala ed unasenca apliko di Ido.

Me donas sequante listo de vorti en Angla, en kramponi la Ido-vorto simile aspektanta, ma qua havas la falsa signifiko, e dop ol la korekta Ido-traduko. Kaze ke la Angla vorto es dusenca, me adjuntas *a. s.* = anke signifikas.

Actually (aktuale) fakte; to address (*a. s.* adresizar) prizentar diskurso a; arm (armo) brakio; artful (artoza) ruzoza; artless (sen-arta) kandida; to assist (*a. s.* asistar) helpar; to attempt (atentar) probar; to avert (avertar) deturnar; averse (averse) antipatioza; barracks (baraki) kazerni; cabinet (*a. s.* armoreto, kabineto) ministraro; citron (*a. s.* citrono) limono; concrete (*a. s.* konkreta) betono; to decline (*a. s.* deklinar, diminutar edc.) refuzar; to depose (depozar) revokar, destronizar; directly (direte) quik, sen-ajorne; divine (divina) deala; economical (ekonomikala) sparema; to edit (editar) redaktar; eventually (eventuale) tandem, ulkande, ulatempe; industrious (industrial) laborema; industry (*a. s.* industrio) laboro; func-

tion (*a. s.* funkcio, mestiero edc.) parvivajo; to invest (*a. s.* investar, vestizar edc.) kolokar; journal (*a. s.* jurnalo) revuo; just (*a. s.* jus) precize; lard (lardo) saimo; leg (lego) gambo; to estimate (estimar) evaluar, judikar; maxim (maxim) sentenco; minister (*a. s.* ministro) ekleziano, pastoro; mortar (mortar) mortero; most (mosto) maxim; nun (nun) regulierino; parents (parenti) genitori; pen (peno) plumo; plan (plan-ajo) projeto, plano; plum (plumo) pruno; standard (*a. s.* standardo) normo; social (*a. s.* sociala) societala, mondumala; to suggest (*a. s.* sugestar) propozar; tent (tento) tendo; test (testo) proba; tub (tubo) kuvo.

Ica listo povas extensesar se on kritikale examenas la tota vortaro. Ol montras ke la tradukisto od interpretisto ed anke ta qua kompozas Ido-lernili por Angli, mustas sorgoze explikar la vera signifiko de la komenco por evitar miskompreni e por ne permisar la kresko, quale en Esperanto, di dialekti nacionala en la linguo internaciona.

Altra partikularajo dil Angla linguo esas la apliko dil direkta derivado verbal de substantivi.

Kelka exempli ilustras ta praktiko, qua es kreita per konvenciono praktikala kontre la logiko. Ex. *the shop* = la butiko, *to shop* o *shopping* = komprar en butiki; *garden* = gardeno, *gardening* = laborar en la gardeno; *house* = domo, *housing question* = la problemo trovar apta lojeji; *type* = tipo (dil skibmashino), *typing* = skribar sur la skribmashino; *garage* = gareyo, *to garage a car* = pozar automobilo aden gareyo; *paper* = papero, *to paper* = pozar papero an la parieti; *curtain* = kurteno, *to curtain* = pozar la kurteno; *book* = libro, *booking a seat* = pozar komendo por sideyo aden libro; *water* = aquo, *watering plants* = arozar planti; *pot* = poto, *to pot* = pozar ulo aden poto edc.

Ni apene povas suficante emfazar al publiko, ke en Ido, kom linguo regulizata, la absurdaji dil lingui vivanta eskartesis e ke konseque ol esas nekompereble plu facila kam irga linguo vivanta.

Kun fish-osto en la guturo

Da E. Thomsen (Dania)

En la revuo dil Sueda indutisti »Mälarnas Facktidning« n. 1, 1936, komencis Esp.-kurso, da la konocata Esperantisto John Johansson.

En la unesma leciono il explikas la pronunco di la literi. Il skribas: On pronuncas la litero h' kun supersigno, kande on ek-kroatas fish-osto de la guturo (»Ljudet uppstår när man kraxar ett fiskben ur halsen«). Semblas do necesa havar fish-osto en la boko e kande ta bela sono devas pronuncesar, on quik pozez la fish-osto aden la justa loko e »kraxas« ol ek la guturo. Konkluzo por la Esp-isti: Ne obliviez la fish-osto.

ME LERNAS IDO

Sisesma letro

Docoletri tote en Ido segun la direkta metodo

VIII.

Sokrates

ArmIZito pasas Sokrates persekutante altru qua fugas. »HaltIGez lu, haltIGez lu!« La docero di Plato ne movas. »Ka tu esas surda?« questionis la armIZito, »pro quo tu ne haltIGis la ocidero?« — »Ocidero, quo esas ico?« — »Quala questiono! Ocidero esas homo qua ocidas altra homo!« »Ho, do soldato«. »Stulto, homo, qua ocidas altra homo dum la paco.« »Nun me komprenas, do exekutisto!« »Tu trahizanto — homo qua ocidas altra homo en lua propra hemo!« »Aha, mediko!« Lore la altra forkuris maledikante.

-IG ed -IZ

La lerno e korekta uzo dil afixi donas a ni granda avantaĝi ed augmentas la valoro dil vortaro ja lernata. En ica sisesma letro ni lernas -ig ed -iz.

Por adjuntar la senco di transformo ni uzas -IG-, ex. bel-igar, petr-igar; ol anke signifikas »donar la kauzo por...« ex. halt-igar, dorm-igar. Ica sufijo anke uzesas kom autonoma verbo kun la sama senco.

Por expresar la ideo di equipar, provizar kun, ni uzas -IZ-, ex. kron-IZar, arm-IZar, donar krono ad ulu, equipar ulu per armi.

Ka vu konocas omna kolori?

blanka, nigra, reda, blua, verda, flava, bruna, griza, bunta, blonda, klara, obskura, violea, oranjea, orea, arjen-tea, diafana.

Mikra Enciklopedio Mondlinguala

Da Hans Cornioley, Bern, Suisa

- Lott Julius, Austriano, 1848—1905, skr. 1888 Ist Volapük die beste und einfachste lösung des weltspracheproblems?, 1889 Eine compromiss-sprache als beste und einfachste lösung des weltspracheproblems, 1889 Lingua internazional, 1890 Mondolingue, 1891 Grammatik der welt-sprache, 1891 Supplement folie, red. 1892—93 Le kosmopolit, skr. 1899 Un lingue international pro le cultivat nations de tot mund.
- Loy Karl J., skr. 1926 Mehrsinnige deutsche wörter in Esperanto, 1926 Taschenwörterbuch deutsch-Esperanto.
- L. P. Denis de, skr. 1838 Système d'une langue universelle.
- Lullus Raimundus, Hispano, 1235—1315, skr. Ars magna Lulli.
- Lumo, revuo por Esperanto, Tirnova 1907—1910.
- Lundborg J., Suedo, skr. 1919 Världsspråket Ido, red. 1921 Ido-stjärnen.
- Lundström dr. Peter, skr. 1908 Pan-arish, 1928 Neolatino.
- Lusana prof. Paolo, Italiano, m. 1932, skr. 1908 Compendio di grammat-ica Esperanto, 1909 Manualetto completa della lingua internazionale, 1910 Necessità e possibilità d'una lingua internazionale, 1912 Ido, la seconda lingua per tutti, 1912 Nuova grammatica completa della lingua internazionale Ido, prez. 1920—24 l'Italian Idosocieto, skr. 1921 Vocabolario moderno Ido-italiano, 1924 Vocabolario moderno italiano-Ido, prez. 1926—29 l'Idoakademio.
- Lyster Ben B., skr. 1924 sistemo.
- Maas Sinibaldo de, skr. 1863 Ideogrammatica, 1863 Ideographie.
- Macé E., Franco, red. 1923 L'informilo, 1923—27 L'idiste français.
- Mackensen B., Usano, m. 1923, skr. 1909 The problem of an internatio-nal tongue, v. anke Hugon.
- Mackinnon, Usano, red. 1909 The internationalist or interlinguo newsletter.
- Macmillan Hugh J., Anglo, skr. 1928 Latinesco, 1935 Latinesco, the or-thodox international language.
- Maimieux J. de, skr. 1797 Pasigraphie.
- Mainzer prof. Ludwig, Germano, skr. 1907 Ausführliches lehrbuch der Esperanto-sprache, 1909 Lektolibro kun konversi, 1909 Vollständiges lehrbuch der internationalen sprache.
- Mair A., skr. 1926 Prepozicioj kaj akuzativo en Esperanto.
- Maldant E., Franco, skr. 1886 Chabé abané, 1887 Langue naturelle.
- Man Henrik de, Holandano, skr. 1927 Die psychologie des sozialismus.
- Manbab e mangif, sistemo da Beuthner 1912: fädi = patro.
- Manev S., Bulgaro, skr. 1900 Iz esperantovata knijnina.
- Manlal, sistemo da Beuthner, mnemonikala.
- Mantegazza prof. Paolo, Italiano, 1831—1910, skr. pri mondlinguo.

BIBLIOGRAFIO

Un ex. de omna verko re-censenda sendesez a la re-daktero.

La Langue Auxiliaire Ido et son application aux sciences pharmaco-logiques, da *Jean Laurent*, farmaciisto (ed. 233 bis, Promenade Corniche, Marseille, Francia, preco 28 Franca fr.).

Ica pledo por internaciona linguo es ne nur propago-verko habile aranĝita, ma ciencale justifikata pruvo pri la neceseso e posibleso di hel-polinguo. En olua ok chapitri sur 126 pag. sro Laurent kondensas omna argumenti uzita favore di L. I. e refutas kelka objeccioni. To quo igas la verko valoroza es ne nur olua propagal valoro ma prefere olua cien-cala pruvo pri la aplikebleso di Ido al medikal-farmaciala domeno. Tare-late ol rangizesez same kam la libro *La langue internationale et la science* da Couturat, Jespersen, Leau, Ostwald e Pfaundler. Kom fakano Laurent montras la selekto dil radiki e dil nomenklaturu ciencala por kemio, bo-taniko, zoologio, geologio e farmacio, e lu adjuntas kom praktikala exem-plo nro dil *Jurnalo di Farmacio e Kemio*, trad. ad Ido.

Ni povas estimar omna interlinguisti qui laboras por la indukto di komuna L. I., ma ni ne povas evitar kritikale regardar E. kande ni ren-kontras ol en la domeno dil scienco. Laurent citas la frazo »*Quankam ta verko ne esas instruktiva; ol tamen esas instruktanta*«, en Esp. »*Kvankam tiu verko ne estas libro instrua, tamen g'i estas instrua*«. Esp. ne povas expresar la sufijo *-ivo*. *Instruktanta* en la duesma kazo nur expresus la fakto ma ne la posibleso (*instruktiva*).

En sua kritikala trakto dil derivi di Ido sro Laurent tushas delikata punto. Por la ordinara omnadia uzo la logikal derivi di Ido forsan esas desfacila, ma por olua apliko ciencala ol nedubiteble es plu preciza. Sé uladie la Akademio di Ido richigos e samatempe simpligos Ido por la generala uzo, sen chanjar la fundamentala principo dil renversebleso, per adjuntar sufijo simpligiva por la direkta derivi, sro Laurent certe kontri-butis per ilua explori a ta avanco. En la derivi la rezultanta logiko e precizeso es un del chefa avantaji quin Ido havas kompare ad Esp. e nur pos tre sorgoza studii, adjunti ad Ido povas perfektigar ol sen detrimentar la nuna reguli.

Sro Laurent bone refutas la tedanta reprochi dil adversi di artifizala lingui, nome ke la mondolinguan unesme unionez su ante ke la mondo studios la problemo. Poke importas la pluraleso dil lingui helpanta. On

lernas la stenografo malgre diferanta sistemo, on uzas skribmashini divers-modela, Fordautomobilo aspektas alre kam Citroën od Austin od Opel. Singla speco havas sua partisans, ma la evolucio iros pokope la voyo dil maxima skopo-konformes, ed ico anke en la domeno dil mondolingui.

Heinz Jacob

Revui

ad-avane! Oficiala organo dil Hispana Federuro di amiki dil Linguo Internaciona. Red. Pedro Marcilla, administrero J. Kreis-Schneeberger (Apartado 9032, Madrid). Precio 1 Suisa fr. yare. 4 numeri en 1936. Gratuli sincera a nia Hispana amiki pro kreir tante ecelanta bilingua revuo propagala. Ilustrita biografio pri nia eminenta prezidinto dil Akademio, Schneeberger, es inter nombroza artikli propagala ed organizala indiki.

Centerbladet, red. Dr. Nilsson (Orebro, Suedia) duras publikigar la *Ido-Ido radikaro* di qua la bezono es tre senteblo por omna aktiva Idisti. La expliki en Ido es ne nur tre klara, ma li samatempe anke mediacas savo pri vorti apene uzita en nia nuna Ido-praktiko. A singla vorto adjuntesas la origino-marko dil radiko »DEFIRS«, segun quante la radiki trovesas en la sis lingui. C-B kontenas omnamonate artikli pri la maxim eficienta formi dil propago ed altra diserturi en Ido.

Ido, red. Axel Petersen (Ido-klubo Fredericia, Dania). Ico esas quar-pagina propago-buletino en Dana ed Ido. Sro X. rakontas en nro 1, februaro 1936 »mikra rakonto« pri la spozino qua deziris 30 kr. po chapelo ed a qua la spozulo skribis, enklozante la sumo, »tu esas la maxim chera spozino dil mondo«. La miskompreno duktis a serioza trublo til ke la Esperantista paro trovas, ke »kara« en Esperanto signifikas *chera* e *kara*.

Ido-vivo, red. J. Csatkai (Erszebet kir. u. 1, Szombathely) publikigas en sua marto-nro la maxim recenta kongres-informi. La Literaturala Kallidoskopo kontenas amuziva tradukuri en Ido.

Monatala Letro, red. M. Spillane (8, King's Ave., Woodford Green, Essex, Anglia) kontenas ultre la novaji tote en Ido anke konstanta rubriko »Ido-Praktiko«. En la du lasta nri, marto ed aprilo es deskripto pri Irlandana fablo »La horo ne-mortiva«.

Ido-Yuni, bimestral buletino, red. R. Plassat (71, rue de Choisy, Alfortville, Seine, Francia). Ico es Ido-Franca propago-buletino qua vizas vivigar la Idokursi dil yuni ed atraktar lia intereso, atenco e kunlaboro.

The American Idist, red. M. K. Gardner es la propagobuletino dil Amerikana Idisti ed anuncas koncize la eventi mondlinguala.

TRA LA MONDO

Rezumita raporturi pri la progreso di Ido.

Anglia. »Heinrich Heine en Ido« esas la titulo di Idoartiklo en la aprilo-nro dil Master Key Magazine. Ecelanta propagilo »Ido as the second language for all« editesis ed introduktas en atraktiva maniero aden Ido ed olua strukturo. La aprilo-kunveno diskutis »Teknokratio«, la mayo-kunveno diskutos »La idei dil stato da Plato«.

Dania. Kun entuziasmo fondesis ye la 27. aprilo en Fredericia la »Dana Ido-Federuro«. Elektesis: Axel Petersen, prezidero; Chr. M. Hansen, sekretario; E. Thomsen, kasero. Quankam la membraro ne ja es granda, la societo es tre vigorosa. Ni pregas omna Dana Idisti adherar po adminime 2 kr. yare. La membri recevos gratuite la 4-pagina buletino »IDO«, 4 foye yare. La kasero (Ido-kontoro, Fredericia) gratitudoze acceptas la kontributo (en postmarki) por la Uniono e la Dana Ido-Fed. Omni adherez nia federuro!

Germania. Kun granda regreto ni anuncas la morto di nia sdo Cölestin Leyer, qua mortis, evanta 69 yari, ye la 21. marto 1936. La kongresani di Fredericia memoras ilu kom un del vivaca ed entuziasmoza Idisti qua sucesis obtenar sua diploma. Ni retenos bona memoro pri ilu.

Hispania. Nova flugfolio »Modernicese Vd.« (modernizez vu!) editesis. Nia sdi en Avilés publikigis sportala kalendaro kun multa propago-texti por Ido. Sri Conesa e Mallén publikigis artiklo en La Provincia e El Magisterio Nacional. En la Vanguardia, Barcelona aparis Idorefuto kontre E-asserti. — Ye la

15. marto eventis la yarala asemblo dil Idosocieto Adavane en Barcelona (Premia 35). Icajare elektesis nova e yuna elementi por la komitato, qui esas plena de entuziasmo e vigoro por nia Ido. Prez. Manuel Garfia, viceprez. Petrus Marcilla, sekr. Iosef Albert, vicesekr. Angel Guimet, kasero Joakin Ferreres, bibliotekero David Vidal. Asesori Sevastian Carmona, Ioannes Tomás, Gaston Leducq, Acracio Progreso. Ta lasta sdo evas 75 yari, ma esas spiritalo plu yuna kam ni omna. Il kompilis vortaro Hispana-Ido qua esas til nun la maxim completa. En skolo racionalista eventas Ido-kurso guidata da sdi Albert e Vidal, ed en la societo Adavane kurso da Garfia e Carmona. Nova grupi fondesis. *J. Ferreres.*

Hungaria. La yarala asemblo eventis ye la 1. aprilo. On elektis la komitato dil Hungariana Federuro dil Mondolinguo Ido. Ol esas samatempe la preparanta komitato por nia cayara kongreso. La dialo Soproni Hirlap insertis artiklo pri la kongreso-prepari. Ol skriptesis da Dr. Andreas Csatkai, (Eisenstadt, Wolf-muzeo, Burgenland). *J. Cs.*

Italia. Kun regreto ni audas per Centerbladet pri la morto di nia ex-Akademiano sdo Nef. Il esis fervoroza Idisto ed esis inter ni lor la kongreso di Zürich en 1928.

Luxemburgia. Lor nia general asemblo en Esch ni parolis pri la nova cienco »radiestezio«. Precipue ni pensis pri nia olda amiko Jules Gross, qua de Suisia relatas telepatie kun la monaki en Tibet helpe di pendulo. *H. M.-H.*

Madagaskar. Nia membro sro Rajaonarivelo J. Harrivel publikigas en la France skribita jurnalo *Le Petit Tananarivien* quar ecelanta artikli pri e por Ido. Il raportas pri la kongreso en Fredericia, e sub »Qu'est ce que l'Ido?« respondizas la questioni pri Ido. Il anke publikigis »Specimeno komprenebla sen granda peno« da lde Beaufront ed en marto kolektas judiki pri Ido e pri la facileso lernar ol. Ni gratulas nia sdo pro ica ecelanta rezumo pri la facileso di nia linguo ed esperas ke il sucesos krear grupo en lua bela lando.

Polonia. Sro Leonardo Weber editis flugfolio por Ido en Polona qua dissendesas en mil ex. a profesori ed a sua Esperantista kolegi. Sro Weber intencas publikigar Polona Ido-docolibro e plu tarde forsan vortaro Polona-Ido. Ti qui povus sustenar la aparo di tal vortaro voluntez direte relateskar kun la autoro.

Suedia. Raporto pri aktivezi: La Sueda Idofederuro aranjis sua yarala kunveno ye la 21:a di marto 1936 en Stockholm. Granda nombro de membri de omna parti di Suedia venis, del sudo e del nordo. On povis konstatar, ke la Idomovado en Suedia durante esas forta e kreskas.

L'asemblo decidis, ke Sueda Idofederuro bloke adheros ULI po kusto de SFr. 0:50 po membro yarale, do ekkluzite abono di Progreso, *quan singla membro devas abonar.* Pro ke esas neutila havar du granda Idorevui en Suedia (La Jurnalo di la Centro) e pro la granda kusti, Sueda Mondolinguala Revuo cesis cayare, ma ol remplasesos per periodal membro-folio.

La Komitato elektita esas: Prezidanto: Dro Brismark, Hoting, viceprezidanto: dro Quarfood, (prez. dil

Akademio), Skara, 1:a sekr. S. Forsten, Stockholm, 2:a sekr. Erland Bengtson, Göteborg, kaserio T. V. Bäckström, Stockholm, cetera membri sen specala funkcio: injeniéro P. Eriksson (prez. di ULI), Västerås, ed Algot Holmgren, Boden.

Multa Idisti del tota mondo sendabis saluti al kunveno. La prezidero dil Akademio Idista, dro Quarfood, diskursis pri Stili Lingual.

Al kongreso Idista en Fredericia la Federuro sendabis 2 stipendiati, ed on same decidis sendar 2 al kongreso en Hungaria.

Dum la yaro la komitato koncentris la propago al jurnalaro, ed on raportis, ke multa Idokursi inseresis dum 1935 en la jurnali, quo havis bona rezultajo. La general impresado del kunveno esis, ke la stando dil Idomovado en Suedia donas bona espero pri suceso e rezultajo dezirata, ma ke energioza laboro e forta propagado esas necesa.
S. F.

Artiklo por Ido aparis en la ilustrita monatalo »NU«.

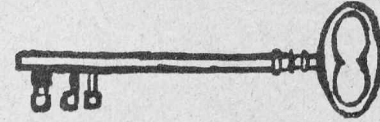
La Sueda Kristana Ido-Societo havis, ye la 22. marto 1936, sua yarala kunveno en Stockholm. Ye ica kunveno le prezenta kantis religiala himni ek la libro »Communio«, tradukita da Dr. Sigvard Quarfood. Inter le prezenta on vidis: La prezidero dil Ido-akademio Dr. Quarfood, Skara, qua esas la honorprezidero dil Sueda Kristana Ido-Societo, la prezidero di ULI injeniéro Petrus Eriksson, Västerås, l'editero dil »Jurnalo di Centro« Dr. N. A. Nilsson, Örebro, ed altri.

On elektis nova komitato. Prezidero sro Erik Lindgren, v. prez. srino Inez Åhlgren, sekretario srino Gurli Johanson, v. sekr. srino Agda Malm e kasisto srino Karin Winqvist.

La societo havos Ido-kurso, qua duktesos da Sioro Sigurd Forsten.

E. L-n.

Klefo gramatikala di la Linguo Internaciona Ido

Alfabeto Ido uzas la Latina alfabeto sen supersigni.

Acento Infinitivo sur la lasta silabo *kurár, manjár, ye* altra vorti sur la prelasta silabo *fuzéo, rádio, famílio.*

la

esas la artiklo en singularo e pluralo *la homo, la homi, la urbo, la urbi.*

La diversa vort-speci es indikita per lia finalo.

-o

indikas substantivo en singularo *oránjo, víno*

-i

indikas substantivo en pluralo *banani, pomi, piri*

-a

indikas adjektivo *reda flori, granda maro*

-e

indikas adverbo *el dansas bele, il natas habile*

-as

indikas verbo en prezento *me esas, me havas*

-is

indikas verbo en pasinto *me havis, me iris*

-os

indikas verbo en futuro *me vebos, me kantos*

-us

ndikas la kondicionalo *me vebus se il skribus*

-ez

indikas la imperativo e deziro *venez adbike, voluntez venar adbike*

-es-

indikas la pasiva formo *me am-es-as, tu laudesas*

La participo formacesas per

aktivo		pasivo
-anta	prezento	-ata
-inta	pasinto	-ita
-onta	futuro	-ota

me esas manj-anta, il esas laud-ata, am-ata ridanta homi, vebanta navo, ploranta infanto

-ar

indikas la infinitivo *marchar, migrar, festar*

Personala pronomi

me	ni	<i>me manjas, ni kuras</i>
tu (vu)	vi	
ilu	ili	
elu	eli	
olu	oli	

per adjunto di **-a** li divenas posesiva *mea sbui*

Nombrovorti

un	du	tri	quar	kin	sis	sep	ok	non	dek
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dekeun		dekedu		duadek		duacent		triamil	
11		12		20		200		3000	

Lernez la vorti

ica	ita	qua	yes	ed
ici	iti	qui	no	od
ico	ito	quo	ne	ad

Questioni

qui ne kontenas questionala pronomo (*qua, quo, kande, ube? edc.*) komencas per la vorto *kad - kad vu savas ube li esas?*

Parstudiez Ido per la nacionala lernolibro e lexiki. Por povar referar ad omna detali di gramatikala questioni, uzez un del fundamentala verki di Ido, la

Kompleta Gramatiko Detaloza di Ido

da Louis de Beaufront, sekretario dil Akademio (2 Mk. afr.)

de omna Ido-librerio ed Ido-societi. Pri literaturo demandez la katalogo di Ido libri.

Du recenta libri:

Esperanto-Ido lexiko

Lernolibro por Esperantistoj

da *Heinz Jacob*

1,50 Mk. kune
del Ido-librerii!

Taktiko propagala

esas necesa por sekurigar sukceso. La Taktiko-Manualo por Idopropago tote en Ido donos skemo pri diskursi e nombroza artikli uzebla por la omnadia laboro por Ido (2,30 Mk.).

de Ido-Centrale, Soorst. 75
Berlin-Charlottenburg 9

Kompletigez vua serii de PROGRESO!

La premilita numeri 1-80 es receivebla po —,70 SFr. afrankite segun disponeso de **Ido-Centrale (Herm. Jacob)**, Soorstr. 75, Berlin-Charlottenburg 9.

La nri 81-101/102 esas receivebla po —,70 SFr. po kayero de **C. Papillon**, 52, rue Petit, Paris 19e. Omna yarserio 4 Suisa fr.

De amba speci nur restriktita quanto es disponebla, komendez balde, kompletigez ta valoroza verko en vua biblioteko.

LANDAL AGENTI DI PROGRESO:

- Anglia M. Spillane, 8, King's Av., *Woodford Green, Essex.*
Austria J. Baller, Laenzgasse 13/28, *Wien V.*
Belgia V. Gouix, 254 Av. Deschanel, *Bruxelles 3.*
Brazilia Fausto Suarez Tenfuss, S. Barbara do Rio Pardo, Estrado de Ferro Sorocabana (Estado de Sao Paulo)
Chekoslovakia Karel Neumeister, *Praba-VI, 59.*
Dania E. Thomsen, Sjaellandsgade 57, *Fredericia.*
Francia C. Papillon, 52, rue Petit, *Paris 19e.*
Germania Ido-Centrale (Hermann Jacob), Soorstr. 75, *Berlin-Charlottenburg 9.*
Hispania Joaquin Ferreres, 26, de Enero, 38 2° 4 a, *Barcelona-Hostafranchs.*
Hungaria J. Csatkai, Erzsébet kir. u. 1 III, *Szombathely.*
Latvia V. Rulikovs p. k. 1106, *Riga.*
Luxemburgia H. Meier-Heucké, 100, d'Ehlerange, *Esch-s-Alzette.*
Nederlando P. Wegman, Deurningerstraat 153, *Enschede.*
Polonia Leonardo Weber, Kopernika 20, *Lwów.*
Suedia Svenska Ido-Förbundet, Post Box 59, *Höting.*
Suisia R. Stucki, *Ido-Kontoro Zürich-Oerlikon.*
U. S. S. R. M. Shaparenko, ul Uricki N. 101, kv. 6, *Kiev (Ukrainia).*
Mikael Gorin, Postkesto 321, *Moskva.*
U. S. A. Meredith Knox Gardner, Box 1777, University Station, *Austin (Texas).*